

K.K.T.C
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

AHMET RASİM 'İN ŞEHİR MEKTUPLARI
(3-4) İSİMLİ ESERİNDEKİ KILIK-KIYAFET-
AKSESUAR VE YİYECEK - İÇECEKLE İLGİLİ
UNSURLARIN İNCELENMESİ

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

Ebru TEZCAN
4-A 950132

HAZİRAN 1999
LEFKOŞA/K.K.T.C

K.K.T.C
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

AHMET RASİM 'İN ŞEHİR MEKTUPLARI
(3-4) İSİMLİ ESERİNDEKİ KILIK-KIYAFET-
AKSESUAR VE YİYECEK - İÇECEKLE İLGİLİ
UNSURLARIN İNCELENMESİ

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

Ebru TEZCAN
4-A 950132

DANIŞMAN
Doç.Dr.Bülent YORULMAZ

HAZİRAN 1999
LEFKOŞA/K.K.T.C

ŞEHİR MEKTUPLARI

(3-4)

AHMET RASİM

YAYINA HAZIRLAYAN
NURİ AKBAYAR

**3.BASIM
1992**

ARBA YAYINLARI

ÖNSÖZ

Bu mezuniyet çalışması Yakın Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı kapsamı dahilinde yapılmıştır.

Bu çalışmada Ahmet Rasim'in 4 ciltlik eseri ŞEHİR MEKTUPLARI isimli eserinin 3.-4. ciltleri ele alınmıştır. Yapılan çalışma sonucu 3. ve 4. ciltlerindeki kılık-kıyafet-aksesuar ve yiyecek-içecekle ilgili unsurlar belirlenerek üzerinde ayrıntılı bir çalışma yapılmıştır.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER	II
1. GİRİŞ	1
2. YAZARIN HAYATI	3
3. GİYİM- KUŞAM -AKSESUAR	8
4. YİYECEK -İÇECEK	21
5. KİTAP İNDEKSİ	42
6 KAYNAKÇA	55

GİRİŞ

“Şehir Mektupları” Ahmet Rasim'in şaheseri olarak kabul edilir. Bu mektuplar Ahmet Rasim'e yazar kişiliğini kazandırmış, edebiyatımızda o zamana kadar rastlanmamış bir tarzın da ilk örneğini oluşturmuştur. Çoğunluğu 1897- 1899 yılları arasında kaleme alınmış fıkra-sohbet-deneme karışımı bu mektuplarda yazar olağanüstü gözlem gücünüince bir mizahla yoğurarak İstanbul'un her yanını, her yönünü binbir çeşit insanını anlatır. “Şehir Mektupları” başlığıyla yayınlanan bu yazılar Ahmet Rasim'in uzun yıllar Şehir Mektupçusu olarak anılmasına yol açmıştır. Ahmet Rasim bu yazılarıyla Vilayet Mektupçuluğu'na karşı Şehir Mektupçuluğu diye fahri bir görev yaratmış, yaşadığı kentin kamu vicdanı tek başına temsil etmiş, dile getirmiştir.

Ahmet Rasim “Şehir Mektupları” adlı eserinde İstibdat ve Meşruiyet devri İstanbul'un günlük hayatına dair binbir teferraat verir. Bu eserde İstanbul'un mesireleri, hamamları, rihtımları, kıraathaneleri, matbaa ve gazete idarehaneleri, meyhaneleri, kahvehaneleri, tiyatroları, Beyoğlu, Galata, Eyüp, Bakırköy, Kadıköy, Moda, Fener, Şişli, gibi semtleri, vapurları, tramvayları, arabaları, ramazanları, bakkalları, sokak satıcıları, balıkları, bahçelerinde yetişen sebzeleri, mahallerinde dolaşan köpeklerine varıncaya kadar alayçı ve realist bir üslupla tasvir etmiştir. Şehir Mektupları yüzyıl öncesinin İstanbul'unu yakından tanımk isteyenler için çok yararlı bir kaynaktır.

Dönemin bir kent kütüğü sayılabilcek bu yazılar toplamında Ahmet Rasim'in kullandığı dil, anlattıkları kadar kendine hastır. Konuya göre çeşni değiştiren bu dilde İstanbul halk ağzıyla dönemin Osmanlıcası yanyana, zaman zaman da içiçedir. Bir çok yerde de Osmanlıca bir mizah unsuru olarak kullanılmıştır.

Şehir Mektupları eski harflerle iki defa basılmıştır. 1900'deki ilk basımında 276 mektup vardır. Ama her nedense 59 mektup ikişer defa yer almıştır. 1912-1913'de dört cilt olarak yapılan ikinci basımda bu tekrarlar biri dışında sıkılanmış, ilk basımdaki 9. mektup alınmamış, bir de numaralama yanlış yapılarak 40'tan 42'ye atlanmıştır. Bu mezuniyet çalışmasına kaynaklık eden Nuri Akbayar'ın yayına hazırlayıp Araba Yayıncılık tarafından basılan kitap, Şehir Mektupları'nın 3. Basımıdır(1192). Bu yayında metinler bakımından ilk basım temel alınmış, cilt ayrimında ikinci basıma uyulmuştur. Numaralama yanlışları giderilmiş, iki basım karşılaştırılarak hayli çok olan dizgi hataları düzeltilmeye çalışılmıştır. Bu yayının en önemli özelliği metinlerin diline hiç müdahale edilmemiş olmasıdır.

AHMET RASİM

(1862 – 1932)

İstanbul'da, Fatih'in Sarıgüzel mahallesinde doğmuştur. Babası o doğmadan, ~~mesinden~~ ayrılmış gitmişti. Bu yüzden Rasim, o gelenekli ama yoksul Sarıgüzel ~~mahallesinde~~ zorluklar içinde büydü. Biraz mahalle mekteplerinde, biraz cami ~~çihil~~larında yaramazlıktan sonra, bir akraba himmetiyle özel öğrenim gördü. Sonra Darüşşafaka'ya yazıldı. Çok sevdiği bu okulu birincilikle bitirdi. Konaklarda ~~şenlik~~ ederek, dikiş dikerek velhasıl oğlu uğrunda saçını süpürge yaparak didinen ~~anne~~ Nevber Hanım, Ahmed Rasim'in en büyük sevgilisi ve hatırlarına şükran ve saygı hisleriyle dolduran kadındır. Oğlunu sade büyütmekle, okutmakla kalmamış, Türk ve Müslüman terbiyesinin büyük inceliğiyle, olgun bir insan olarak dile getirmiştir.

Rasim, Darüşşafaka'yı bitirdikten sonra (1883) bir iki yıl Posta ve Telgraf Nezareti'nde memurluk, birkaç yıl öğretmenlik ve ömrünün son günlerinde İstanbul mebusluğu yapmışsa da, bunlar geçici görevdir. Esasta o tam elli yıl ~~gazetecilik~~ yapmıştır. Bu bakımından Türk basınının en sürekli yazar büyük bir ~~gazeteci~~dir. BAB-I ALİ CADDESİ'ne adeta karasevdası vardır.

Basın hayatına girişi, Ahmed Midhat Efendi'ye hayranlığı ve onun verdiği hevesle olmuştu. Üstadı gibi halk zevkini okşayan ve hizmet okşayan ve hizmet ~~askıyla~~ yazan kalemi, elli yıl sevilerek okunmuştur. İstbdat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet devirlerinin hemen bütün gazetelerinde fıkra, sohbet ve hikayeleri ~~çıkılmıştır~~.

KİŞİLİĞİ: Ahmed Rasim, yazıları kadar kişiliği ile de ün yapmış, zamanında geniş saygı ve ilgi toplamış yazıcılardandır. Bir yanı ile rinddir., öte yanı ile milletine faydalı olmaya çalışır. Sohbeti aranır, dürüstlüğü sevılır. İddasız ve gösterişsiz bir baba adamdır.

Ahmet Rasim yazıcılık gücünü İstanbul şehrine ve bu şehrin halkını iyi tanıyor gözlemesine borçludur. Alafrangalığa da, allameliğe de, özenmiştir. Hayatında olduğu gibi frenkperestlikten tiskinmiş, yabancı edebiyatların taklidine yanaşmamış, yanaşanları da tenkidlerine hedef yapmıştır.¹ Dünya Harbi günlerinde çıkan "Ey Türk Uyan" Başlıklı makale serisinde halka sunulmuş ince teselliler, öğretler vardır.

FİKİRLERİ: Ahmed Rasim uzun yıllar, her konu ve her türde çalakalem yaşamış bir gazetecidir. Günlerin gelişine ve olayların akışına uyarak yazılarında, fikirden ziyade tavsiyeler veya sadece tasvirler, resimler ve üslup berraklığından başka tasası bulunmadığı söylenmelidir. Olayları ve manzalarını tesbit etmekten hoşlanır. FALAKA, GECELERİM, FUHŞ-I ATİK gibi kitaplardan yazılar sosyologlara fikir malzemesi doludur.

TÜRLER: Edebi eserleri, en çok, Hikaye, Roman, Tarih, Şiir, Seyahat, Fıkra, Hatıra ve Makale türlerinde toplanabilir. Tarih türünde en güzel eseri Resimli ve Haritalı Osmanlı Tarihi (4 cilt, 1910) dir. Matbuat Tarihine Methal : İkinci Büyük Muharrirlerden Şinası adlı eseri de konusundan büyük değer taşımaktadır.

Roman ve Hikayeleri:
İLK SEVGİ (1890)
GÜZEL ELENİ (1890)
AFİFE (1892)
HAMAMCI ÜLFET (1922)

Şiirleri: Eski biçimlerde yazılmış Gazeller ve Şarkılardan ibarettir. Açık ve hafif aşıkane duygularıyla Nedim tarzında olan bu şiirler, zamanında bestelenmiş ve çok sevilmişlerdir. Coğu günümüze kadar gelen bu şarkıların bazılarını besteleyen de kendisidir.

Hatıra Kitaplarından Bazıları:
GECELERİM
FALAKA
FUHŞ-I ATİK
MUHARRİR ŞAIR EDİP

Fıkra ve Makalelerini:
MAKALAT VE MUSAHABAT
MENAKIB-İ İSLAM
TARİH VE MUHARRİR
ŞEHİR MEKTUPLARI
CİDD U MİZAH
EŞKAL-İ ZAMAN
GÜLÜP AĞLADIKLARIM
MUHARRİR BU YA

ÜSLUP: Bütün yazarlık gücünü üslubuna borçludur. Zaman zaman gözlediği bir kısmını günü gününe, kimisini sonradan hatırladığı bütün olayları, vakaları ve kişileri İstanbul dilinin en zengin kelime ve deyimleriyle anlatmak gücüne sahiptir. Üsluptaki bütün başarısı, hiç yapmacığı ve özentisi olmayan sözleri tam ustalıkla tespit etmesinden doğuyor. Yazları günümüzde dahi canlılığı dolayısıyla o kadar çok seviliyor ki, eserleri yeniden yeniden basılıyor. Ayrıca Rasim üzerinde, Muzaffer Gökmən'in iki cildlik "İstanbul'u Yaşayan ve Yaşatan Adam Ahmed Rasim" gibi değerli incelemeler de devam etmektedir.

ESERLERİ: 1- Hatıraları:

- GECELERİM (1894)
- ÖMR-İ EDEBİ (1899)
- FUHUŞ-I ATİK (1922)
- MUHARRİR ŞAIR EDİB (1924)
- FALAKA (1927)

2- Hikaye ve Kısa Romanları:

- İLK SEVGİ (1890)
- BİR SEFİLENİN EVRAK-I METRUKESİ (1891)
- ENDİŞE-İ HAYAT (1891)
- GÜZEL ELENİ (1891)
- LEYAL-I IZTIRAB (1891)
- MEHALİK-İ HAYAT (1891)
- MEŞAKK-I HAYAT (1891)
- TECARİB-İ HAYAT (1891)
- MEYL-İ DİL (1891)
- AFİFE (1892)
- MEKTEP ARKADAŞIM (1894)
- TECRÜBESİZ AŞK (1894)
- BİÇARE GENÇ (1894)
- GAM-I HİCRAN (1894)
- SEVDA-İ SERMEDİ (1895)
- ASKER OĞLU (1897)
- NAKAM (1897)
- ÜLFET (1899)
- İKİ GÜZEL GÜNAHKARDA BEDİA (1922)
- İKİ GÜZEL GÜNAHKAR (1922)
- İKİ GÜNAHSIZ SEVDA (1923)

3- Fikralar ve Makaleler:

KÜLLİYAT-I SA'Y Ü TAHİR (1907)
MENAKİB-I İSLAM (1907)
ŞEHİR MEKTUPLARI (1910-1911)
TARİH VE MUHARRİR (1910)
CİDD Ü MİZAH (1918)
EŞKAL-İ ZAMAN (1918)
GÜLÜP AĞLADIKLARIM (1926)
MUHARRİR BU YA (1927)

4- Masureleri:

O ÇEHRE (1893)
KİTABE-İ GAM (1897-1898)

5-Tarihle İlgili Kitaplar:

ARAPLARIN TERAKKIYAT-I MEDENİYESİ (1887)
ESKİ ROMALILAR (1887-1889)
TARİH-İ MUHTASIR-I BEŞER (1887)
RESİMLİ VE HARİTALI OSMANLI TARİHİ (1910-1912)
İSTİBDATİN HAKİMİYET-İ MİLLİYEYE (1924)
İKİ HATIRAT ÜÇ ŞAHSİYET (1916)

6-Seyahat Yazıları:

ROMANYA MEKTUPLARI (1916)

7-Monografya:

MATBUAT TARİHİNÉ MEDHAL (1927)

8- Diğer Eserleri:

BEDAYİ-İ KEŞFİYAT (1885)
ELEKTRİKİYYET-İ SAKİNE (1885)
ELEKTRİK (1887)
TEŞEKKÜL-İ CİHAN HAKKINDA FİKR-İ İCMALİ (1887)
CÜMEL-İ HİKEMİYE-İ OSMANIYE 1886)
GARAİB-İ ADAT-I AKVAM (1887)
HAZİNE-İ MEKATİP (1889)
ÖMR-İ EDEBİ (1897-1900)
HANIM (1910)

GİYİM-KUŞAM-AKSESUAR

3. CILT

(A)

ABA: Yünden dövülerek yapılan ve kaba kumaş ve bu kumaştan dikilmiş hırka yahut cübbe.

ABA PANTOLON

APOLET: Subay üniformalarının omuz kısmına takılan, yünden, ipektten yahut yapılmış saçaklı veya saçaksız kumaş parçası.

ASKER PÜSKÜLÜ

ASKILI ÇORAP

ASKILI DON

ASKILI PANTOLON

(B)

BAĞLAMA POTİN

BASMA: Üzerinde basım yoluyla meydana getirilmiş renkli desenler bulunan pamuklu dokuma.

BASTON

BİLEZİK

BONCUK KESE

BOYUNBAĞI: Boyun etrafına sarıldıktan sonra ön kısmında bağlanan ince uzun kumaş parçası.

BURSA ÇORABI

CAR: Kadınların boydan boyaya örtündükleri çarşaf.

CEKET

CEPKEN: Çuhadan yapılmış ve gömlek üstüne giyilen uzun kollu giyecek.

CÜBBE: Yenleri geniş, uzun ve bol bedenli düğmesiz elbise.

ÇANTA

ÇARIK: Kenarları kıvrılıp iki ucu dikilerek yapılan ham deriden köylü pabucu.

ÇARIK TULUM

ÇARŞAF: Eskiden kadınların giydiği uzun sokak kıyafeti.

ÇEDİK PABUÇ: Çedikle birlikte giyilen pabuç. Çedik, sarı sahtiyeden yapılan kısa ve bol konçlu bir ayakkabıdır. Üstüne aynı renkte başka bir pabuç geçirildiğinden her ikisine birden çedik pabuç denir.

DANTEL A: Elbise, çamaşır, örtü gibi eşyalara süs olarak dikilen ve çeşitli ipliklerle değişik biçimlerde örülən seyrek dokuma.

DESTAR: Sarık

DEVE TÜYÜ PARDESÜ

DON

DÜĞME

D
ELBİSE

ELDİVEN

ELMAS

ENLİ YAKA

ENTARI: Çamaşır üzerine giyilen ve genellikle tek parçadan ibaret kadın giyeceği.

E
FANILA: Pamuk ipliği veya yünden örülülmüş iç gömleği.

FERACE: Bir pelerinle süslenmiş, uzun, geniş kollu, zarafeti olmayan ve omuzlardan ayaklara kadar büyük manto gibi inen bir çeşit cübbe.

FES

FİSTAN

FRENK GÖMLEK: Yakalı, genellikle uzun kollu erkek gömleğine halk arasında verilen ad.

FUTA: İpekli peştemal.

(G)
GOCUK: İçi genellikle koyun postuyla kaplı kaput.

GÖMLEK

GÖZLÜK

HARİRİ GÖMLEK: İpek gömlek

HARMANİ: Bütün bedeni saran, kosuz ve kimi zaman kukuletalı bir tür üstlük; pelerin.

HIRKA: Özellikle kadınların elbise üzerine giydikleri yünden örülülmüş veya kalın kumaştan dikilmiş, önden açık kollu giyecek. Eskiden erkeklerin cübbeyi altın ve gecelik elbiselerinin üzerine giydikleri, dize kadar veya daha kalın kumaştan veya içi pamukla kalınlaştırılarak hazırlanmış giyecek.

HOTOZ: Eskiden kadınların süs olarak başlarına taktikleri renkli başlık. Kahküller ve perçemler dışında bütün saç, içinde toplayan bir cins başlıktır. Daha çok şehirli, özellikle İstanbullu kadınlar ev içinde giyordu.

İĞNE: Saça ve elbise üzerine kapça gibi takılan altın ve mücevherli kadın süs eşyası.

İPEK

İPEKLİ: İpekle yapılmış veya içinde ipek bulunan ince kumaş.

İPEKLİ ÇARŞAF

İSKARPİN ÇORAP

JİLE: Yelek

KALPAK: Kesik koni biçiminde, alıtıksız, deri, kürk veya kumaştan yapılmış başlık.

KAVUK: Pamuktan yapılan ve etrafına sarık dolanan erkek başlığı.

KEÇE: Yapağı veya keçi kılının dürüldüp kuvvetlice basılması veya dövülmesiyle elde edilen, kepenek, çarık, külah ve döşeme örtüsü gibi şeylerin yapımında kullanılan dokunmamış kalın kumaş.

KEÇE KÜLAH: Erkeklerin giydiği keçeden yapılmış ucu sivri başlık.

KEMER

KORDON: Saat, madolyon gibi şeyleri takmaya veya asmaya yarayan ince zincir veya şerit.

KRAVAT

KUNDURA: Ayağı örten ve dış etkilerden koruyan nesne.

KURDELA

KUŞAK

KÜLAH

KÜPE

KÜRK

LASTİK LAPÇIN: Lapçın, tabanı meşinden yapılmış mest.

LASTİK: Bazı ayakkabı veya terliklerin üzerine giyilen kavçuk ayakkabı.

(M) MAŞALLAH: Çocukları kötü bakışlardan koruması amacıyla takılan ve üzerinde “maşallah” yazısı bulunan nazarlık.

MENDİL

MİNTAN: Yakasız, uzun kollu erkek gömleği. Gömlek üzerine giyilen kollu yelek.

MÜCEVHERAT

(N) NALIN: Hamam gibi zemini ıslak yerlerde giyilen, üstü tasmalı ve yüksekçe tahta ayakkabı.

NECEF: Ender rastlanan bir kuvars çeşidi.

NÜSHA: Muska, tıslım.

(P) PALTO:

PAMUKLU: Yalnız pamuk ipliğiyle veya bu ipliğe daha başka bitkisel iplikler karıştırılarak dokunmuş kumaş.

PANTOLON

PANTUFLA: Keçe terlik.

PARDESÜ:

PAŞMAK: Eskiden kullanılan bir tür ayakkabı. Önceleri yalnız deriden yapılan ve sandala benzeyen bir ayakkabı türüne bu ad verilirdi. Sonradan her türlü ayakkabı için kullanılır oldu. Üstü açık ve ön kısmı parmakları bütünüyle örtecek biçimde olan başmakların tabanı kalın köseleden yapılır, arkası sert olduğu I için yemeni gibi basılarak kullanılmazdı. Kadınlar da kimi ufak tefek değişikliklerle kendileri için yapılmış başmaklar giyerlerdi.

PIRLANTA

POTİN

POTUR: Diz kapağına kadar geniş olarak inen ve alt kısmı dar bir çeşit pantolon.

PUL: Bir kumaşın üzerine söz olarak dikilen küçük, yuvarlak, ince ve delikli maden, jelatin, sedef parçası.

PÜSKÜL: Bir ucundan bazı şeylere süs olarak takılan saçak biçimindeki iplik demeti.

(R)

ROZET:

RUBA: Elbise, giyecek.

RUGANLI İSKARPI

(S)

SALTA: Yakasız ve iliksiz kollu cepken biçiminde bir çeşit kısa ceket.

SERPUŞ: Osmanlılarda 2. Mahmut devrine kadar giyilen takke ve kavuklara verilen ad.

SETRE: Düz yakalı ve önü ilikli, çuhadan yapılmış ceket.

SİVRİKOZ FES

ŞAL:

ŞALVAR: Genellikle bol ağılı, bele bir uçkurla bağlanan geniş üst donu.

ŞAPKA

ŞAYAK: Kaba bir şekilde dokunmuş, dimi çeşidinden dayanıklı yünlü kumaş.

ŞEMSİYE

(T)

TAKKE: İnce kumaştan ve çoğunlukla yarım küre biçiminde yapılan başlık.

TERLİK

TESBİH

TRABLUS KUŞAK

(Y)

YALDIZLI YÜZÜK

YANARDÖNER: Kıprıdadıkça türlü renklerde parlayan (kumaş, deri gibi) şanjon.

YAŞMAK: Biri, basın etrafına sarılarak alnı kaşlara kadar örten, arkada saçların üstünde, ensede düğümlenen ve sırttan bele kadar iki parça halinde düşen, öteki, yüzün alt kısmını tamamiyle kapatan ve birincisiyle tek parça teşkil edecek şekilde birleşen iki büyük beyaz örtü.

YAZMA: Kumaş üzerine hazır kalıplarla desenler basma, bu yolla meydana getirilmiş başörtüsü.

YELDIRME: Eskiden kadınlar tarafından kırlarda gezinirken başörtüsüyle birlikte giyilerek çarşaf yerine kullanılan, ince kumaştan yapılmış hafif giyecek.

YELEK

YELPAZE

YÜN ÇORAP

YÜZÜK

4

ZİNCİR

ZİYNET: Süs

IV. CILT

(A)

ALTIN KORDON

(B)

BONETA (BONE-BONNET): Düz veya kıvrımlı, her çeşit yumuşak kumaş gibi maddeden yapılan başlık.

(C)

CAMADAN : Eskiden giyilen kollu veya kolsuz, göğüste çaprazlanan bir nevi yelek olup çok defa, mavi ve beyaz renkle çuha, dimi ve kadifeden yapılmıştı. Çapraz kanadların üzeri iki sıra düğme, kenarları da harç ve kaytanla süslenir; bilhassa yazılı olarak aynı cins kumaştan yapılmış şalvar üzerine giyilirdi.

CANFES: İnce, parlak, üzerinde desen bulumayan, ama açıklı koyulu iki renkli görünen tok ipekli kumaş.

(D)

DİZ ÇORABI

DİZLİK

(E)

FASONE: Çözgünün veya atkinin kumaş yüzeyi üzerinde kendiliklerinden herhangi bir desen meydana getirdiği her tip kumaş.

(G)

GALOŞ: Tahta tabanlı deri ayakkabı.

GALOŞ POTİN

GECELİK

GÜDERİ: Yağla sepilenerek hazırlanmış her çeşit deri.

(İ)

İÇ FANILA

İÇ GÖMLEK: Vücutun üst kısmına giyilen iç çamaşırı. Kadınların elbise altına giydikleri ince kumaştan yapılmış iç çamaşırı.

İPEK BAĞ

İPEKLİ MENDİL

(K)

KAYTAN: Pamuk veya ipekten yapılmış sicim.

KESE

KETEN MENDİL

KOLLUK: Elbisenin aşınma ve kirlenmesini önlemek için kolun bilekten dirseğe olan kısmına geçirilen, uçları lastikle boğulmuş kumaş parçası.

KORSE

KÖSTEK: Saat, kılıç, anahtar gibi şeylere süs için takılan, gümüş, altın veya taklit zincir, kordon.

(Q) KOSTÜM: Ceket ve pantolon meydana gelen erkek takım elbisesi.
Genellikle sokakta giyilmek üzere dikilmiş kadın elbiseleri.

(L) LOSTRİN

LOSTRİN POTİN

(Ö) ÖNLÜK

ÖRME KUŞAK

(P) PABUÇ: Ayakkabı. Mestle giyilen, genellikle ökçesiz ayakkabı.

PATİSKA DON

PORTMONE: Bozuk para căzdanı.

(R) REDİNGOT: Arkası yırtmaçlı uzun erkek ceketi.

ŞANJON ÇORAP

ŞEMS-SİPER: Güneşten korınmak üzere başa giyilen en çok beyaz bezden yapılan başlık. Şapka siperi.

ŞİPİTİK TERLİK

(T) TUVALET: Kadınların gece toplantılarında giydikleri gösterişli elbise.

(U) UÇKUR: Şalvar veya donunu bele tutturmak için bu giyeceklerin beline geçirilen ince kuşak.

(Y) YAKALIK: Erkek gömleklerinin üzerine takılan yaka.

YAN MENDİLİ

YEMENİ: Bir tür hafif ve kaba ayakkabı.

YİYECEK-İÇECEK

3.CİLT

(A)

AFYON: Gelincikgillerden haşhaş denilen kültür bitkisinin henüz iyice ermemiş olan meyvalarından elde edilen koyu kahverengi, baygınlıklu, acı bir madde.

AHUDUDU ŞERBETİ

AKÇAARMUDU: Yerli bir armut çeşidi. Meyvası orta irilikte, olgunlaştığı zaman kabuğu kehribar sarısı renkte, kendine has hoş kokulu bir yaz meyvası.

ALAANGLE ET

ANDRİYA SALATA

ARNAVUD ELMASI

ASMAKABAĞI

AYŞEKADIN FASULYE

AYVA

(B)

BADEM ŞEKERİ

BAKLA

BAKLAVA

BAL

BALIK

BALIK YUMURTASI: Tuzlanarak yassı sosis biçimine sokulan kefal yumurtası.

BALKABAĞI

BALLIBABA TATLISI

BAMYA

BARBUNYA TAVA

BEKAÇA: Çulluk

BEYİN TAVA: Sirkeli suda haşlanan beyin dilimlenerek una ve çırplılmış yumurtaya bulandıktan sonra kızartmasıyla yapılan bir yemek.

BİRA

BOMANTİ BİRASI

BUĞU KEBABI: Kuşbaşı doğranan koyun etinin arpaçık soğanıyla susuz olarak, buğu ile pişirilmesiyle yapılan yemek çeşidi.

(C)

CEVİZ İÇİ

CEVİZ REÇELİ

CİN

(Ç)

ÇAMURÇUN: Göl ve bataklıklarda bulunan küçük bir ördek cinsi.

ÇAY

ÇEREZ

ÇIKRIKÇİN: Bir ördek türü.

ÇİLEK

ÇİN ÖRDEĞİ

ÇIROZ: Yumurtasını atarak zayıflamış uskumru balığı ve bunun yenmek için kurutulmuşu.

ÇOBANALDATAN: Bir kuş türü.

ÇORBA

ÇÖREKOTU

ÇULLUK

ÇURÇUK: Küçük, parlak renkli bir balık.

(D)

DİLPEYNİRİ

DOLMA

DOMATES OTURTMASI

DUT

DUY: Bir kuş türü.

(E)

EKMEK

EKŞİ

ELMA

ELMABAŞ: Tepeli dalgıç kuşu.

ELMA KURUSU

ENFİYE: Çürütlülmüş tütünden yapılan ve buruna çekilen keyif verici toz.

ENGİNAR

İNAR BASTI

GİNAR OTURTMASI

SUCUĞU

ME PATATES SALATASI: Haşlanarak püre haline getirilmiş patates, yumurta sarısı, soğan, dereotu, zeytinyağı ve limonla yapılan bir salata.

INDIK

RANCALAS: Has undan yapılan ince uzun ekemek. Francala, içinde kepeği olmayan düşük randımanlı, has undan yapılır. Beyaz renkte, hoş kokulu ve yumuşaktır; kabuğunun altında sünger gibi bir görünüşü vardır.

FRENKÜZÜMÜ ŞERBETİ

GAZOZ

GÜLLAÇ

HARRUP

HAVUÇ

HAVYAR

HAVYAR EZMESİ: 100 gr havyara sütle ısıtılmış iki dilim ekmek içi katılırlar. Hafif ateş üzerinde çatalla ezerek karıştırılır. Süzgeçten geçirilip içine 2 kaşık sıcak su ilave edilir. Telle karıştırılmaya devam ederek içine $\frac{3}{4}$ bardak zeytinyağı ve $\frac{1}{2}$ çay kaşığı kırmızı biber katılırlar. Üzeri maydonozlo süslenir.

HIYAR TURŞUSU

HİNDİ DOLMASI

HOROZBİNADAN: Kaygan kemikli balık.

HOROZ ŞEKERİ: Çocuklar için yapılan horoz şeklinde şeker.

HOŞAF: Çok şekerli suda pişen, içine miş, gülsuyu ve ağaçkavunu suyu konan, kuru üzüm, elma, erik, vişne ve daha başka meyvelerle yapılan bir çeşit tatlı.

HURMA

(I)

ISITILMIŞ KIRMIZI TURP

(İ)

İĞDE: Sarı erdişi çiçekli ağaççık, nemli kumsallarda daha çok kalkerli yerlerde yetişir; meyvesi sarı veya kırmızımsı renkte, zeytin şeklindedir.

İLARYA: Platerina balığının küçük cinsi.

İNCİR

İNCİR REÇELİ

İSTİRİDYE

İŞKEMBE ÇORBASI

(K)

KABAK BASTI: Sakız kabağı ile yapılan bir çeşit sıcak yemek.

KABAK DOLMASI

KAÇIKÇIN: Bir tür ördek

KADIN ÖRDEĞİ

KAĞIT HELVA

KAHVE

KALKAN BALIĞI MEZESİ

KARACA

KARADUT

KARATAVUK

KAVRULMUŞ FINDIK

KAVURMA: Pişirildikten sonra kendi yağı ile kavrulan et. Kavurmanın hazırlanışında yağlıca koyun veya besili sığır eti kullanılır. Kuşbaşı et yeterince su ile ateşe konur. Suyunu çekip iyice piştikten sonra kendi yağında kavrulur. Uzun süre saklanacak olan kavurmaya biraz da yağ katmak gereklidir.

KAVURMALI PİLAV

KAYISI HOŞAFI

KAYISI PESTİLİ

KAYISI REÇELİ

KAYMAK: Sütü hafif ateşte çalkalayarak veya belli bir soğuklukla bırakarak elde edilen koyu ve yağlı öz.

KEÇİBOYNUZU: Bir çeşit siyah incir. Sert kabuklu, ballı ve çok lezzetli bir meyve.

KEFAL: Büyük başlı, gümüş renginde, orta büyüklükte, üzeri pullu, eti beyaz ve lezzetli balık.

KEREVİZ

KESTANE

KEŞKÜL-İ FUKARA: Sütten yapılan bir çeşit tatlı. Keşkül, süt, dövülmüş badem, şeker, pirinç unu ve patates unu ile yapılır. Pişirme tekniği muhallebi gibidir. Kaynama sona ererken sütün içine histancevizî tozu dökülür.

KILKUYRUK: Karışık beyaz, gri ve siyah tüylü, ince uzun gövdeli, uzun sivri kuyruklu ördek.

KIZARMIŞ BALKAN KAŞARI

KIZARMIŞ EKMEK

KIZILCIK ŞURUBU

KİRAZ

KURABİYE

KURU KÖFTE

KURU MEHLEYELİ BAMYA

KURU ÜZÜM

KUZU CİĞERİ

KUZU DOLMASI

KOZ HELVASI: Altı üstü ince kağıt helva ile kaplanmış sakız kıvamında içi cevizli helva.

(L)

LAHANA

LEVREK: Beyaz etli, üzeri pullu büyük balık.

LİMONATA

(M)

MAKARNA

MANDALINA

MARUL

MARUL SALATASI

MAYONEZ

MEDİNE HURMASI

MESİNA LİMONU

MİDYE

MİLAN TEREYAĞI

MUHALLEBİ

MİDYE PLAKİSİ: Haşlanmış midye, zeytinyağı, soğan, havuç, sarı patates, kereviz, sarımsak, domates, maydonoz, toz şeker, tuz ve midyelerin haşlandığı sudan yapılan bir yemek.

(N)

NAR

NEMSE BÖREĞİ

NOHUTLU PİLAV

(O)

OMLET

(Ö)

ÖRDEK

(P)

PANCAR

PASTIRMA

PATLICAN

PIRASA

PİDE

PİLAV

PİYAZ

POĞAÇA

PORTAKAL

PORTAKALATA

PORTAKAL ŞERBETİ

PUF BÖREĞİ: Mayalı hamurdan yapılan bir cins börek. Kıyma veya peynirle yapılır.

(R)

RAFADAN

RAKİ

REÇEL

ROM: Şeker kamışından şeker yapılırken ortaya çıkan özsü, melas ve artıkların mayalandırılarak kurutulmasıyla elde edilen içki.

(S)

SADE KAHVE

SAKIZLI MUHALLEBİ: İçine dövülmüş halde ya da küçük bir torba içinde sakız konarak yapılmış muhallebi.

SALATALIK

SALVATOR BİRASI

SARDALYA

SARIMSAK

SEKERMEKE

SELE ZEYTİNİ: Sepetin içinde tuzlanarak bekletilen olgun zeytin.

SİGARA

SİMİT

SOĞAN

SÖĞÜŞ: Haşlandıktan sonra sudan çıkarılarak soğuk yenilen et. Üzerine yağ ve limon konulmadan sadece doğranarak sofraya getirilen (domates, hıyar).

SU

SU BÖREĞİ

SÜT

SÜTLABI: Beyaz tüylü, gri testere gagalı, küçük bedenli ördek.

SÜTLÜ ÇAY

(S)

ŞAM BAKLAVASI

ŞAMFISTİĞİ

ŞARAP

ŞEKER

ŞERBET

ŞİŞKEBABI

ŞURUP: Şekerle kaynatılarak hazırlanan meyva özsuyu.

(T)

TAHİN HELVASI

TRATOR : Ceviz, ekmek içi ve sarımsağın zeytinyağı ve sirke ile yoğrulmasından meydana gelen bir çeşit salça.

TARHANA ÇORBASI

TATARBÖREĞİ: Bir mantı çeşidi.

TATLI

TATLI LİMON

TAYGAN ŞEHİRİYE ÇORBASI

TELKADAYIF

TEREYAĞI

TİRİL YE ZEYTİNİ

TORBA YOĞURDU: Kaymağı alındıktan sonra bez torbada suyu süzdürülen yoğurt.

TURŞU

TURUNÇ

TUZLU

TÜRBE ERİĞİ: Fes kırmızısı renginde, iri, yuvarlak ve etli erik çeşidi.

TÜTÜN

(U)

URYANI ERİĞİ HOŞAFI

(Ü)

ÜNYAP REÇELİ

ÜZÜM

ÜZÜM HOŞAFI

(V)

VİŞNE

VİŞNE REÇELİ

VOTKA

(Y)

YABANKAZI

YAFA KARPUZU

YALIÇAPKINI: Akarsu boylarında yaşayan ve balıkla beslenen küçük kuş.

YANDI KEBAP

YAPRAK DOLMASI

YEMİŞ

YEŞİLBAŞ

YOĞURT

YOĞURTLU KEBAP

YUMURTA

(Z)

ZERDE: Bir çeşit şekerli pirinç peltesi.

ZEYTİNYAĞI

IV. CİLT

(A)

ABDÜRREZZAK KEBABI

ALTI PARMAK. İri bir cins palamut balığı.

AYVA HOŞAFI

AKİDE ŞEKERİ

(B)

BADEM

BALIK ÇORBASI: Beyaz etli balıklardan yapılan çorba. Balık koku verici sebzeler, soğan ve sarımsakla birlikte haşlanır. Süzülen suyuna balık etleri, domates, çok az safran, beyaz arap, defne yaprağı, bir çorba kaşığı rakı karıştırılarak pişirilir.

BALIKYAĞI: Marina balığının taze karaciğerinden çıkarılan yağ. Bol miktarda A ve D vitamini içerdiginden büyümeye ve kemik gelişmesi yetersizliklerine karşı kullanılır.

BASTI: Kıyma karıştırılarak yapılmış bazı sebze yemeklerine verilen ad. (Patlıcan bastısı, kabak bastısı). Külbasti yemeğinin kısa adı.

BILDIRCİN KEBABI

BİFTEK SOTE

BİTTER : Bir çeşit acı bira.

BONBON

BÖREK

BULAMA: Üzüm şurasından yapılmış koyu pekmez.

BULGUR PİLAVI

BUT KIZARTMASI

(C)

CEVİZ

CİĞER KEBABI: Dilimlenerek una bulanan ciğerlerin sıvı yağda kızartılmasıyla yapılan bir çeşit yemek.

(D)

DALAK DOLMASI

DANA HAŞLAMASI

DANA KAPAMA

DOMATES MEZESİ

DOMATES PESTİLİ

DUT KURUSU

(E)

EKMEK KADAYIFI

ERDEK RAKISI

ET SUYU

(F)

FASULYE PİYAZI

FERTİK RAKISI

FINDIK KEBABI

FİSTIK

FİLETO: Sığırlarda, bel omurgalarının iki yanında, dikensi çıktıtılar boyunca yer alan yumuşak kaslardan ibaret et parçası.

GÖZLEME: Kızgın yağıda kızartıldıktan sonra üzerine toz şeker ekilerek sıcak veya soğuk olarak yenilen hamur yemeği.

GÜMÜŞ: Kemikli balık.

GÜVEÇ: Toprak tencerede kuşbaşı doğranmış et, domates ve soğanla pişirilen bir yemek.

HAMUR

HANIM BÖREĞİ

HARDAL

HAŞLANMIŞ FASULYE

HELVA

IHLAMUR

İSPANAK HAŞLAMASI

İMAMBAYILDI

İSTAVRİT: Sıcak ve ılıman denizlerde yaşayan kemikli balık.

İZMARİT: Beyaz etli bir balık.

(K)

KADINBUDU: Kıyma ve piriçle yapılan bir çeşit köfte.

KAPAMA: Üzeri taze soğan ve marulla örtülmerek pişirilen et yemeği.

KARAGÖZ: Orta boyda, oval, basık gövdeli, iri kısa kafalı, parlak renkli veya gümüşsü gri, yer yer benekli, kuyruk, süzgeci çatallı bir balık.

KARPUZ

KAVUN

KAYISI EZMESİ: Kayısılar dörde ayrılır. Sonra kaseye bir sıra kayısı, bir sıra şeker koyarak istif edilerek 12 saat bekletilir. Sonra, bir kuşaneye koyup orta ateşe oturtulur. Baedmleri de dörde ayrılip içine atılır.

KAZANDİBİ: Dibi tutturularak hafifçe kızartılan muhallebi.

KEBAP

KEREVİZ YAPRAĞI

KEŞKEK: İyice dövülmüş et ve bğdayla yapılan bir çeşit yemek.

KILIÇ BALİĞİ: Yüz kemiklerinin bir kısmı ile üst çene kemiği öne doğru uzayarak kılıç gibi uzun ve sıvri bir şiş meydana getiren kemikli balık.

KIRLANGIÇ: Bütün denizlerde yaygın kemikli balık.

KIZARTMA: Kızgın yağıda veya ateşte tutularak pişirilmiş yemek.

KONYAK

KOYUN BAŞI

(L)

LAKERDA: Palamut, torik, sivri veya zindandelen balıklarından yapılan salamura.

LEBLEBİ

LOKMA. Bir çeşit hamur tatlısı.

LÜFER: Gövdesi hafif pullu, eti beyaz ve lezzetli bir balık.

(M)

MAKARNA FIRINI

MAYA

MERCİMEK

MEŞRUBAT

MEZE

MERCAN: Sıcak ve ılıman denizlerde yaşayan kemikli balık.

(N)

NANE

NOHUTLU İŞKEMBE ÇORBASI

NAZLI AŞ: Kırık ve beyaz pirinç su ile kuvvetli ateşte helmeleninceye kadar kaynatılır, sonra şeker eklenir, saydam oluncaya kadar pişirilir.

D)

OMLET TERSO

ORDÖVR: Çorbadan sonra veya birinci yemekten önce sofraya konan soğuk yiyeceklerle verilen ad.

P)

PAÇA: Koyun, keçi ve sığırın ayaklarından yapılaan yemek.

PALAMUT: Kılçıksız, esmer etli, pulsuz balık.

PATLICAN DOLMASI

PEKMEZLİ MUHALLEBİ

PERİŞAN KEBABI

PESTİL: İnce yufka biçiminde kurutulmuş meyve ezmesi.

PEYNİR

PIRİNÇ

PİSİ: Bir balık türü.

S)

SALAMURA: İçinde et, balık, sebze gibi yiyecekleri saklamak için hazırlanan yiyecek.

SALEP

SALON SIGARASI

SARIMSAKLI YAHNİ

SELANİK ŞARABI

SİRKE

SUCUK

SUDA PIŞMIŞ MISIR

SUSAM

SÜTLAÇ

SÜLÜN: Tavukgillerden, uzun kuyruklu kuş.

SÜTLÜ: Süt karıştırılarak yapılmış, içinde süt bulunan.

S)

SAMPANYA

ŞARTROZ: Bir tür içki.

SATOBRIYAN: Sığır filetosundan kesilmiş kalın biftek.

SEFTALİ

(T)

TASKEBABİ

TAVUKGÖGSÜ: Tavuğun göğüs etlerinin iyice didiklenip ezilmesi ve sütle karıştırılmasıyla yapılan bir çeşit muhallebi.

TAVUK KEBABI

TERBEYELİ PAÇA

TEREYAGLI ÇORBA

TESTİ KEBABI: Et, soğan, domates, yağ ve az su, testiye atılarak ağızı hamurla örtüldükten sonra hafif odun ateşi üstüne otutmak ya da kızdırılmış küllü ateşe gömmek suretiyle yapılan bir çeşit kebab.

TORİK: Kılıçsız, boyu bir metreye yaklaşan pulsuz balık.

TÜTSÜ: Ağır yanın kokulu odun dumanına tutulmuş et ve balık.

TUZ

(U)

USKUMRU: Siyah etli bir balık.

USKUMRU DOLMASI: İçi zeytinyağı, soğan, çekilmiş ceviz içi, çam fistığı, siyah üzüm, tarçın, yenibahar, dereotu, maydonoz, karabiber ve tuzla hazırlanmış içle doldurulan uskumruların sırasıyla un, çırplılmış yumurta ve galeta tozuna baturıldıktan sonra kızartılmasıyla yapılan bir yemek.

USKUMRU MEZESİ

(V)

VİŞNE HOŞAFI

(Y)

YUMURTALI PEYNİR

(Z)

ZERDE PİLAVI

ZEYTİN

KİTAP İNDEKSİ

(A)

- ABA: 101
ABA PANTOLON: 40
ABDÜRREZZAK KEBABI: 159
AFYON: 6
AHUDUDU ŞERBETİ: 48
AKÇAARMUDU: 127
AKİDE ŞEKERİ: 261
ALAANGLE ET: 36
ALTIN KORDON: 159
ALTI PARMAK: 222
ANDRİYA SALATA: 90
APOLET: 15
ARNAVUD ELMASI: 33
ASKER PÜSKÜLÜ: 15
ASKILI ÇORAP: 103
ASKILI DON: 15
ASKILI PANTOLON: 11
ASMAKABAĞI: 127 – 210
AYŞEKADIN FASULYE: 100
AYVA: 33 – 127
AYVA HOŞAFI: 255

(B)

- BADEM: 214
BADEM ŞEKERİ: 56
BAĞLAMA POTİN: 16
BAKLA: 33-51
BAKLAVA: 23-24-25-26-165-183-255
BAL: 19-230-232
BALIK: 17
BALIK ÇORBASI: 255
BALIKYAĞI: 256
BALIK YUMURTASI: 48
BALKABAĞI: 101-127

BALLIBABA TATLISI:33
BAMYA: 100-173
BARBUNYA TAVA: 38
BASMA: 39 – 145
BASTI: 185
BASTON: 38-39-52-103-128-144-149-159-163-169-186-258-260
BEKAÇA: 41
BEYİN TAVA: 70
BILDİRCİN KEBABI: 215
BİFTEK: 255
BİFTEK SOTE: 198
BİLEZİK: 39
BİRA: 59-89-106-163-168-20
BİTTER: 180
BOMANTİ BİRASI: 145-174
BONBON: 160
BONCUK KESE: 58
BONETA: 154
BOYUNBAĞI: 59-61-73-153-171-180-214-225
BÖREK: 165
BUĞU KEBABI: 123
BULAMA: 252
BULGUR PİLAVI: 261
BURSA ÇORABI:40
BUT KIZARTMASI: 255
BUZ: 168

(C)

CAMADAN: 201
CANFES: 242
CAR: 15
CEKET: 38-40-61-82-86-102-103-132-153-186-210-213-214-225-246-257
CEPKEN: 40
CEVİZ: 210-229-230
CEVİZ İÇİ: 9
CEVİZ REÇELİ: 48
CİĞER KEBABI: 159
CİN: 106-160-205
CÜBBE: 49

(Ç)

ÇAMURÇUN: 41
ÇANTA: 52-159-242-247
ÇARIK: 40
ÇARIK TULUM: 40
ÇARŞAF: 15-38-89-115-138
ÇAY: 10-11-55-255
ÇEDİK PABUÇ: 49
ÇEREZ: 48
ÇIKRIKÇİN: 42
ÇİLEK: 134
ÇİN ÖRDEĞİ: 42
ÇIROZ: 135-139
ÇOBANALDATAN: 41
ÇORAP: 16-38-54-156-213-214-215-223
ÇORBA: 53-59-107-235-258
ÇÖREKOTU: 15
ÇULLUK: 41
ÇURÇUR: 135

(D)

DALAK DOLMASI: 261
DANA HAŞLAMASI: 255
DANA KAPAMA: 183
DANTELA: 15
DESTAR: 49
DEVE TÜYÜ PARDESÜ: 11-289
DİLPEYNİRİ: 134
DİZ ÇORABI: 154
DİZLİK: 143
DOLMA: 47-235
DOMATES MEZESİ: 238
DOMATES OTURTMASI: 48
DOMATES PESTİLİ: 223
DON: 100-102-154-234-151
DUT: 19-151
DUT KURUSU: 261
DUY: 42
DÜĞME: 11-87-90-102-149-216

(E)

EKMEK: 60-88-153
EKMEK KADAYIFI: 183
EKŞİ: 11-251
ELBİSE: 62-67
ELDİVEN: 39-154-179-214-215
ELMA: 32-214-241-242-261
ELMABAŞ: 41
ELMA KURUSU: 127
ELMAS: 118-147-262
ENFİYE: 11
ENGİNAR: 51-138
ENGİNAR BASTI: 47
ENGİNAR OTURTMASI: 100
ENLİ YAKA: 40
ENTARI: 15-31-51-135-138-151-156-202-234
ERDEK RAKISI: 168
ET: 106-185-239
ET SUYU: 176
EV SUCUĞU: 48
EZME PATATES SALATASI: 48

(F)

FANILA: 54-90-91-102-218
FASONE: 153
FASULYE PİYAZI: 255
FERACE: 15-38-85
FERTİK RAKISI: 168
FES: 10-13-14-15-16-44-51-52-59-61-62-74-77-82-86-100-102-103-114-
120-132-133-146-154-163-169-172
FINDIK: 33
FINDIK KEBABI: 159-210
FISTIK: 250
FILETO: 255
FİSTAN: 92-159-160-165
FRANCALAS: 38
FRENK GÖMLEK: 103-257
FRENKÜZÜMÜ ŞERBETİ: 48
FUTA: 12

(G)

GALOŞ: 138-261
GALOŞ POTİN: 15-260
GAZOZ: 59
GECELİK: 154
GOCUK: 55
GÖMLEK: 52-57-102-110-153-180-213-214-223-260
GÖZLEME: 185
GÖZLÜK: 39-70-153-159-164
GÜDERİ: 257
GÜLLAÇ: 25-188-255
GÜMÜŞ BALIĞI: 159
GÜVEÇ: 176-198

(H)

HANIM GÖBEĞİ: 255
HARDAL: 224
HARİRİ GÖMLEK: 90
HARMANİ: 16
HARRUP: 39
HAŞLANMIŞ FASULYE: 179
HAVUÇ: 101
HAVYAR: 134-238-259
HAVYAR EZMESİ: 48
HELVA: 215
HIRKA: 11-15-238
HIYAR TURŞUSU: 101
HİNDİ DOLMASI: 48-187-255
HOROZBİNADAN: 135
HOROZ ŞEKERİ: 35
HOŞAF: 25-138
HOTOZ: 106-107-108-109
HURMA: 15-238

(I)

IHLAMUR: 188
ISITILMIŞ KIRMIZI TURP: 134
ISPANAK HAŞLAMASI: 238

(İ)

İÇ FANİLÀ: 257
İÇ GÖMLEK: 218
İĞDE: 35
İĞNE: 39-107
İLARYA: 135
İMAMBAYILDI: 188
İNÇİ: 118
İNÇİR: 70-185-210
İNÇİR REÇELİ: 48
İPEK: 14-91
İPEK BAĞ: 258
İPEKLİ: 38
İPEKLİ ÇARŞAF: 39
İPEKLİ MENDİL: 201
İŞKARPİN: 103-134-179-196-213
İSTAVRİT: 159
İSTİRİDYE: 139
İŞLEMELİ ÇORAP: 13
İZMARİT: 159

(J)

JAPON: 133
JİLE: 40-160

(K)

KABAK BASTI: 100
KABAK DOLMASI: 48
KAÇIKÇIN: 42
KADINBUDU: 261
KADIN ÖRDEĞİ: 41
KAĞIT HELVA: 117-122
KAHVE: 14- 87-115-116-145-177
KALKAN BALIĞI MEZESİ: 134
KALPAK: 40
KAPAMA: 235
KARACA: 42
KARADUT: 117
KARAGÖZ: 159
KARATAVUK: 42
KARPUZ: 161-185-193-226
KAVRULMUŞ FINDIK: 33
KAVUK: 74

KAVUN: 226
KAVURMA: 119-120
KAVURMALI PİLAV: 49
KAYISI: 185
KAYISI EZMESİ: 21
KAYISI HOŞAFI: 33-48
KAYISI PESTİLİ: 11
KAYISI REÇELİ: 48
KAYMAK: 25-117
KAYTON: 154
KAZANDIBİ: 188
KEBAP: 171-261
KEÇE KÜLAH: 90-101
KEÇİBOYNUZU: 127
KEFAL: 135
KEMER: 101
KEREVİZ: 7
KEREVİZ YAPRAĞI: 224
KESE: 224-231-242
KESTANE: 33-124-230
KEŞKEK: 261
KEŞKÜL-İ FUKARA: 48-253
KETEN MENDİL: 257
KILIÇ BALİĞİ: 159
KILKUYRUK: 41
KIRLANGIÇ: 159
KIZARMIŞ BALKAN KAŞARI: 48
KIZARMIŞ EKMEK: 48
KIZARTMA: 185
KIZILCIK ŞURUBU: 73
KİRAZ: 124-127-214
KOLLUK: 153
KONYAK: 198
KORDON: 103-159-257
KORSE: 159
KOSTÜM: 213
KOYUN BAŞI: 261
KOZ HELVASI: 33
KÖSTEK: 154
KRAVAT: 102-213-214-257
KUNDURA: 15-28-195
KURABIYE: 117-152-232
KURDELA: 39
KURU KÖFTE: 107

KURU MEHLEYELİ BAMYA: 48
KURU ÜZÜM: 33-210
KUŞAK: 39
KUZU CİĞERİ: 116
KUZU DOLMASI: 120-134-187
KÜLAH: 9-74-117
KÜPE: 13
KÜRK: 38-54-55-218

(L)

LAHANA: 7-100
LAKERDA: 222
LASTİK: 16-33-52-242
LASTİK LAPÇIN: 11
LEBLEBİ: 249-251
LEVREK: 135
LİMONATA: 33-48
LOKMA: 230
LOSTRİN: 258
LOSTRİN POTİN: 257
LÜFER: 242

(M)

MAKARNA: 5-177-185
MAKARNA FIRINI: 176
MANDALİNA: 33
MARUL: 129-133
MARUL SALATASI: 129-261
MAŞALLAH: 10-255
MAYA: 224
MAYONEZ: 98
MEDİNE HURMASI: 33
MENDİL: 31-38-83-86-90-91-93-103-120-143-169-183-251-223-230-257-
260
MERCAN: 159
MERCİMEK: 221
MESİNA LİMONU: 68
MEŞRUBAT: 185
MEZE: 258
MİDYE: 135

MİDYE PLAKİSİ: 117
MİLАН TEREYAĞI: 48
MİNTAN: 11-12-90
MUHALLEBİ: 107
MÜCEVHARAT: 144

(N)

NALIN: 15-238
NANE: 224
NAR: 33-230-231
NAZLI AŞ: 183-261
NECEF: 44
NEMSE BÖREĞİ: 48
NOHUTLU İŞKEMBE ÇORBASI: 261
NOHUTLU PİLAV: 26-54-255
NÜSHA: 15

(O)

OMLET: 47
OMLET TERSO: 198
ORDÖVR: 213

(Ö)

ÖNLÜK: 153
ÖRDEK: 42
ÖRME KUŞAK: 235

(P)

PABUÇ: 254
PAÇA: 176-185
PALAMUT: 178-185
PALTO: 28-38-61-100-163-171-242-246-257
PAMUKLU: 55
PANCAR: 138
PANTOLON: 15-16-52-64-82-102-103-154-160-165-171-179-213-214-
215-225-246-257-261
PANTUFLA: 145
PARDESÜ: 122
PASTIRMA: 48-227-252-261
PAŞMAK: 85
PATİŞKA DON: 259
PATLICAN: 17-100
PATLICAN DOLMASI: 186-187

PEKMEZLİ MUHALLEBİ: 261
PERİŞAN KEBABI: 159-261
PESTİL: 261
PEYNİR: 176-252
PIRASA: 7-127
PIRLANTA: 118
PİDE: 38
PİLAV: 48-106
PİRİNÇ: 236
PİSİ: 156
PİYAZ: 38-116-207-223-258-259-260-262
POĞAÇA: 31-177-261
PORTAKAL: 33-88
PORTAKALATA: 33-48
PORTAKAL ŞERBETİ: 48
PORTMONE: 179
POTİN: 38-64-102-103-152-216
POTUR: 38-234
PUF BÖREĞİ: 85-108
PUL: 12
PÜSKÜL: 9-13-14-15-16-44-90-103-133

(R)

RAFADAN: 134
RAKİ: 44-82-114-160-209
REÇEL: 48-50-107
REDİNGOT: 179
ROM: 101-205
ROZET: 132-153
RUBA: 5-14-15-30-31-71-82-84-87-128-129-153-170-229
RUGANLI İSKARPİN: 13

(S)

SADE KAHVE: 48
SAKIZLI MUHALLEBİ: 48
SALAMURA: 190-209
SALATALIK: 127
SALEP: 252
SALTA: 38-57
SALON SİGARASI: 257
SALVATOR BİRASI: 75
SARDALYA: 48
SARIMSAK: 15-224

SARIMSAKLI YAHNİ: 261
SEKERMEKE: 41
SELANİK ŞARABI: 176
SELE ZEYTİNİ: 48
SERPUŞ: 74
SETRE: 15-179-260
SİGARA: 14-48-53-57-111-169-178-263
SİMİT: 15-33-38-261
SİRKE: 224
SİVRİKOZ FES: 12
SOĞAN: 107
SÖĞÜŞ: 5-185
SU: 134-148-230-238-250-252-259
SU BÖREĞİ: 102-255
SUCUK: 227- 261
SUDA PİŞMİŞ MISİR: 261
SUSAM: 242
SÜLÜN: 160
SÜT. 8-134-173-252
SÜTLABİ: 41
SÜTLAŞ: 183-261
SÜTLÜ: 252
SÜTLÜ ÇAY: 34

(Ş)

ŞAL: 49- 156
ŞALVAR: 38-49-253-229
ŞAM BAKLAVASI: 48
ŞAMFISTİĞİ: 33-86
ŞAMPANYA: 205
ŞANJON ÇORAP: 258
ŞAPKA: 28-74-108-140-146-160-210
ŞARAP: 106-117-159-171-205
ŞARTROZ: 205
ŞATOBRİYAN: 188
ŞAYAK: 40
ŞEFTALİ: 185
ŞEKER: 33-232-236
ŞEMS-SİPER: 159
ŞEMSİYE: 15-28-54-138-144-179-213-21-242
ŞERBET: 48-139
ŞİPİTİK TERLİK: 234
ŞİŞKEBABİ: 54
ŞURUP: 50

(T)

TAHİN HELVASI: 148-252-261
TAKKE: 138-154-234
TARATOR: 138
TARHANA ÇORBASI: 54
TARLA KUŞU: 42
TASKEBABİ: 159
TATAR BÖREĞİ: 55
TATLI: 11-185-251
TATLI LİMON: 33-117
TAVUKGÖĞSÜ: 183
TAVUK KEBABI: 215
TAYGAN ŞEHİRİYE ÇORBASI: 47
TELKADAYIF: 54
TERBİYELİ PAÇA: 225
TEREYAĞI: 134-258
TEREYAĞLI ÇORBA: 259
TERLİK: 31
TESBİH: 13-49-51
TESTİ KEBABI: 255
TİRLİYE ZEYTİNİ: 48
TORBA YOĞURDU: 59
TORİK: 222
TRABLUS KUŞAK: 40-219
TURŞU: 138-209-223-224
TURUNÇ: 127
TUVALET: 213
TUZ: 168-224
TUZLU: 11
TÜRKBEERİĞİ: 127
TÜTSÜ: 182
TÜTÜN: 29-56-110-257

(U)

UÇKUR: 232
URYANI ERİĞİ HOŞAFI: 48
USKUMRU: 159-178-258-259
USKUMRU DOLMASI: 187
USKUMRU MEZESİ: 262

(Ü)

- ÜNNAP REÇELİ: 48
ÜZÜM: 33-100-134-195-214-226
ÜZÜM HOŞAFI: 5-48

(V)

- VIŞNE: 124-188
VIŞNE HOŞAFI: 153-176
VIŞNE REÇELİ: 48
VOTKA: 106

(Y)

- YABAN KAZI: 42
YAFA KARPUZU: 127
YAKALIK: 153-214
YALDIZLI YÜZÜK: 63
YALIÇAPKINI: 42
YANARDÖNER: 85
YANDI KEBAP: 38
YAN MENDİLİ: 213-214
YAPRAK DOLMASI: 5-48
YAPRAK SİGARA: 110
YAŞMAK: 108-122
YAZMA: 57
YELDIRME: 15-38
YELEK: 11-102-103-179-180-213-214-215-225
YELPAZE: 132
YEMENİ: 159-234
YEMİŞ: 68
YEŞİLBAŞ: 41
YOĞURT: 70-117
YOĞURTLU KEBAP: 47
YUMURTA: 6-47-96-98
YUMURTALI PEYNİR: 176
YÜN ÇORAP: 55
YÜZÜK: 38-44-56-260

(Z)

- ZERDE: 26
ZERDE PİLAVI: 261
ZEYTİN: 252
ZEYTINYAĞI: 138
ZİNCİR: 102-243
ZİYNET: 86

KAYNAKÇA

ik Ansiklopedi. Milliyet Yayınları, İstanbul, 1990.

ik Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi. Milliyet, İstanbul, 1986.

ik Türk Klasikleri, Tarih – Antoloji – Ansiklopedi. Ötüken – Sögüt Yayınları, bul.

ellioğlu, Ferit. Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lugat. 14. Baskı, Aydın evi Yayınları, Ankara, 1997

ando De Amicis. İstanbul (1874). Çeviren Prof. Dr. Beyhun Akyavaş. Türk n Kurumu Basımevi, Ankara, 1993

aklı, Ahmet. Türk Edebiyatı Cilt 1. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları. İstanbul,

an, Mehmet. Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 2 – 2. Baskı, Dergah nları, İstanbul, 1994.

can Büyük Sözlük ve Genel Kültür Ansiklopedisi. Karacan Yayınları.

dan Larousse Büyük Lugat ve Ansiklopedi. Meydan Yyaynevi, İstanbul.

anus 20, Yüzyıl Ansiklopedik Türkçe Sözlük. Paris Yyaynevi, İstanbul, 1971.

m, Ahmet. Şehir Mektupları 1-2-3.Baskı, Arba Yayınları, İstanbul, 1992.

Ansiklopedisi. 2. Baskı. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970.

en, Ekrem Muhittin. Alaturka-Alafranga Yemek Öğretimi ve Sofra Düzeni- a Görgüsü. 21.Baskı, İnkilap Kitapevi, İstanbul.

-----, Alaturka-Alafranga Tatlı-Pasta Öğretimi ve Soğuk ekler-Mezeler-Salatalar. 17.Baskı, İnkilap Kitapevi, İstanbıul.